

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 73g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
articolul 5 alin. (2) lit. a¹) din Legea privind sistemul public de pensii
nr. 156 din 14 octombrie 1998

*(perioadele necontributive ale asiguratului asimilate
stagiului de cotizare [2])*

CHIȘINĂU
26 octombrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dului Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dului Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 16 martie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 26 octombrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „[...] dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993; [...]” din articolul 5 alin. (2) lit. a¹) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, ridicată de dl avocat Viorel Procopii, în interesele dului Sergiu Stratulat, în dosarul nr. 3-1020/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Vitalii Ciumac de la Judecătoria Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. În perioada 1 octombrie 1979 – 9 septembrie 1996, dl Sergiu Stratulat a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. După această perioadă, Comisia medico-militară din cadrul Ministerului i-a stabilit dului Sergiu Stratulat gradul II de invaliditate, acestuia fiindu-i acordat dreptul la pensia de dizabilitate.

4. Ulterior, în perioada 2 iunie 1997 – 18 octombrie 2010, dl Sergiu Stratulat a activat în cadrul Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău. Pe parcursul acestei perioade, dl Sergiu Stratulat s-a aflat în concediul de îngrijire a copilului până la trei ani (25 august 2006 – 17 octombrie 2007) și în concediul de îngrijire a copilului până la șase ani (17 octombrie 2007 – 17 octombrie 2010).

5. În martie 2022, dl Sergiu Stratulat a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale o cerere prealabilă prin care a solicitat transferul la pensia pentru limită de vârstă, cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei de 16 ani și 9 luni, în care a activat în cadrul organelor afacerilor interne, și a perioadei de un an și două luni, în care s-a aflat în concediul de îngrijire a copilului până la trei ani. Printr-o decizie, casa de asigurări sociale i-a refuzat transferul la o altă categorie de pensie. Casa Națională de Asigurări Sociale a

menționat că dlui Sergiu Stratulat i-a fost stabilită pensia pentru dizabilitate în condițiile Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, iar în conformitate cu articolul 5 alin. (2) lit. a¹) din Legea privind sistemul public de pensii, stabilirea pensiei pentru limită de vârstă nu este posibilă.

6. Dl Sergiu Stratulat a formulat o acțiune în justiție împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale prin care a solicitat anularea deciziei contestate și efectuarea transferului la pensia pentru limită de vârstă, cu includerea perioadelor menționate mai sus.

7. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Viorel Procopii a ridicat, în interesele dlui Sergiu Stratulat, excepția de neconstituționalitate a textului „[...] dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993; [...]” din articolul 5 alin. (2) lit. a¹) din Legea privind sistemul public de pensii.

8. Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]”

Articolul 47 Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 sunt următoarele:

Articolul 5

Stagiul de cotizare

„(1) În sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive.

(2) Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sunt:

a) perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus;

a¹) perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, **dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993;**

b) perioada de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani de către unul din părinți sau de tutore în caz de deces al ambilor părinți;

c) perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională;

d) perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vârsta de 18 ani sau a unei persoane cu dizabilitate severă de către unul dintre părinți, de către tutore sau curator, până la angajarea în funcția de asistent personal;

e) perioada de rezidențiat în învățământul postuniversitar obligatoriu;

f) perioadele de activitate necontributive în funcția de judecător și procuror de până la 31 decembrie 2005;

g) perioadele în care au fost realizate, până la 1 ianuarie 1999, activitățile specificate la art. 50 alin. (1) lit. d)–f).

(3) Perioadele asimilate stagiului de cotizare prevăzute la alin. (2) nu pot însuma în total mai mult de 8 ani, cu excepția celor prevăzute la lit. a¹), b), d) și f).”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul sesizării pretinde că prevederile contestate nu permit stabilirea unei pensii unice prin care să fie luate în calcul ambele perioade contributive ale titularului de pensie. Acest fapt ar avea repercusiuni directe asupra

cuantumului pensiei. Autorul susține că diminuarea pensiei sau stabilirea sa într-un cuantum mai mic decât ar fi trebuit reprezintă o ingerință în articolul 47 din Constituție.

12. Totodată, autorul pretinde că, în prezenta cauză, prevederile contestate neglijează activitatea de muncă exercitată în calitate de funcționar public în beneficiul activității de muncă exercitată în calitate de polițist. Statul însă are obligația de a aprecia în mod egal cetățenii care desfășoară o activitate de muncă legală, asigurându-le un tratament egal, indiferent de munca prestată.

13. În concluzie, autorul susține că prevederile contestate contravin articolelor 16, 20, 43, 47 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, ține de competența Curții Constituționale.

16. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „[...] dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993; [...]” din articolul 5 alin. (2) lit. a¹) din Legea privind sistemul public de pensii.

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ în care se solicită includerea tuturor perioadelor contributive și transferul la pensia pentru limită de vârstă. Așadar, Curtea admite că prevederile contestate pot fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

19. Curtea reține că prevederile contestate au constituit anterior obiect al controlului constituționalității, fiind pronunțată Decizia nr. 111 din 1 octombrie 2020. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că verificarea anterioară a constituționalității normelor atacate nu constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al aceluiași prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În asemenea cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (DCC nr. 25 din 2 martie 2020, § 19; DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 20).

20. În prezenta sesizare, autorul a susținut incidența articolelor 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 43 (*dreptul la muncă și la protecția muncii*), 47 (*dreptul la asistență și protecție socială*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

21. Curtea reamintește că articolele 16 și 54 din Constituție nu pot fi invocate de sine stătător. Pentru a fi incidente, autorul sesizării trebuie să

demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței, Curtea poate aplica prevederile acestor articole (a se vedea DCC nr. 148 din 15 noiembrie 2022, § 26).

22. Referitor la incidența articolelor 20 și 43 din Constituție, Curtea observă că autorul nu a argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Așadar, Curtea nu poate identifica, în mod rezonabil, nicio critică de neconstituționalitate în raport cu aceste norme constituționale.

23. Cu referire la articolele 16 și 47 din Constituție, Curtea notează că în Decizia nr. 111 din 1 octombrie 2020 au fost examinate critici similare.

24. În această decizie, Curtea nu a reținut incidența articolului 47 din Constituție. Curtea a reiterat jurisprudența sa și a menționat că, având la bază principiul contributivității, sistemul public de pensii ține de competența legislatorului, căruia îi este recunoscută o marjă discreționară largă în materie de stabilire a condițiilor și a criteriilor necesare pentru beneficierea de o anumită categorie de pensie, cu condiția de a nu încălca exigențele constituționale ce rezultă din prevederile constituționale. Prin urmare, asimilarea perioadelor necontributive stagiului de cotizare necesar la stabilirea pensiei reprezintă o opțiune a legislatorului pe care o realizează cu respectarea criteriului rezonabilității. Curtea a notat că, în materia asigurărilor sociale, prevederile articolului 47 din Constituție îi conferă legislatorului atribuția de a stabili condițiile și criteriile de acordare a acestor drepturi, inclusiv cazurile și modalitățile de asimilare a perioadelor necontributive stagiilor de cotizare. De altfel, articolul 72 alineatul (3) lit. j) din Constituție stabilește în mod explicit că regimul general privind protecția socială se reglementează prin lege organică. Curtea a reținut că statul dispune de o marjă largă de apreciere în domeniul drepturilor sociale, iar drepturile prevăzute de articolul 47 din Constituție nu garantează cuantumul exact al acestora, inclusiv al pensiei (a se vedea DCC nr. 111 din 1 octombrie 2020, § 22).

25. Referitor la articolul 16 din Constituție, în jurisprudența sa Curtea a reținut că dreptul la egalitate este dreptul de a fi tratat în același mod în care este tratată o persoană care se află într-o situație juridică echivalentă. O condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor (HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 17; HCC nr. 20 din 3 noiembrie 2022, § 23).

26. În Decizia nr. 111 din 1 octombrie 2020 Curtea a constatat că nu există o situație de egalitate între persoana care are o vechime în serviciu necesară pentru a fi posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 și persoana care a îndeplinit o perioadă serviciul militar prin contract sau un alt serviciu asimilat acestuia, însă nu are o vechime în serviciu necesară pentru a fi posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 (articolul 13). Odată ce situația acestor persoane este diferită, iar această situație presupune și un tratament juridic diferit, Curtea nu a reținut incidența articolului 16 din Constituție (a se vedea § 21 din decizie).

27. Pentru că nu au intervenit elemente noi care să conducă la reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele Deciziei nr. 111 din 1 octombrie 2020 sunt aplicabile în prezenta cauză.

28. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 73g/2023 privind excepția de neconstituționalitate a textului „[...] dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993; [...]” din articolul 5 alin. (2) lit. a¹) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, ridicată de dl avocat Viorel Procopii, în interesele dlui Sergiu Stratulat, în dosarul nr. 3-1020/2022, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

*Chișinău, 26 octombrie 2023
DCC nr. 141
Dosarul nr. 73g/2023*